

Toolkaart **Bijen en grasland**

Wat hebben melkveehouders te maken met bijen? Op het eerste oog niet zo veel. Maar als grootgrondgebruikers kunnen ook melkveehouders veel doen voor en met de bijen, en tot wederzijds voordeel. Bloem- en kruidenrijk grasland, perceelsgewijs of langs sloten, komt steeds meer in de belangstelling, zeker in Zuid- en Noord-Holland. Maar ook met paardenbloemen, klaver en andere kruiden kan de melkveehouder aan de slag.

Kruidenrijk grasland

De inzichten op het gebied van graslanden zijn aan het schuiven. Slechts 1% van de graslanden geldt tegenwoordig nog als bloemrijk. Hoog tijd om daar verandering in te brengen! In het Praktijknetwerk 'Natuurlijk' kruidenrijk gras voor de veehouderij is de afgelopen jaren gewerkt aan een betere uitwisseling van de kennis over en ervaring met aanleg, beheer en waarde van kruidenrijk grasland. Daarbij is ook uitvoerig aandacht besteed aan de bedrijfseconomische kant. Boeren met kruidenrijk grasland blijkt ook financieel heel goed te kunnen lonen. De grasopbrengst en de melkproductie zijn een fractie minder, maar door de beter uitgebalanceerde voeding blijven de dieren wel gezonder, en dat merk je ook weer in de melk. De deelnemende veehouders waren dan ook enthousiast, de aantallen bloemen, insecten en weidevogels nemen toe en toerist en consument vinden het ook prachtig.

Paardenbloemen

In het vroege voorjaar zijn paardenbloemen voor honingbijen en andere insecten een belangrijke bron van stuifmeel en nectar. In principe bloeit de paardenbloem van maart tot mei en nog eens van september tot november. Maart is ook de periode dat de bijen normaliter beginnen te vliegen en nectar nodig hebben.

Maar ook koeien, schapen en geiten gebruiken de paardenbloem. De paardenbloem kent in de kruidengeneeskunde verschillende toepassingen, zoals de mogelijke ondersteuning van de leverfunctie van melkvee. Bovendien kan de lange penwortel van de paardenbloem ervoor zorgen dat mineralen uit de diepere lagen van de bodem voor het gewas beschikbaar komen.

Hoe erg zijn paardenbloemen in je weiland? In Duitsland wordt paardenbloem tot een aandeel van 10% hoog gewaardeerd in het grasland, omdat het tot de gezonde melkkruiden wordt gerekend. Uit onderzoek van het Louis Bolk Instituut blijkt dat de voedingswaarde, de verteerbaarheid en de mineraalgehalten van paardenbloem vergelijkbaar zijn met die van puur gras. En wanneer het echt de spuigaten uitloopt en de paardenbloemen toch bestreden moeten worden, dan zijn er twee vuistregels:

- Spuit bij voorkeur voor de bloei. De effectiviteit is dan het grootst en de eventuele gevolgen voor bestuivers zijn het kleinst.
- Spuit nooit op open bloemen, maar in de avonduren, als de paardenbloemen zich sluiten.

Klaver

Klavers zijn uitermate geschikt als voedsel voor de bijen. Rode klaver is zeer productief, maar minder standvastig dan witte klaver. Rode klaver past vooral bij maaaien. Rode klaver stoelt weinig uit en zal niet gaan overheersen. Witte klaver vormt uitlopers en kan zich gemakkelijker handhaven in de zode. Daarom past witte klaver goed bij beweiding. De beste melkproductie, gezondheid en minimale verliezen worden gehaald bij een klaveraandeel van 30 tot 50 procent in de weide. Het aandeel klaver in de weide is te beïnvloeden door de maaioogte: kort maaien (4 centimeter) of de koeien een halve dag langer in de wei laten verhoogt het klaveraandeel in de weide. Door hoger te maaien (7 centimeter), of een iets royalere stikstofgift, stimuleer je de grasgroei en zal het klaveraandeel afnemen.

Luzerne

Een prachtig voergewas, ook stikstofbindend en bodemverbeterend. Helaas meestal geoogst voor de bloei. Je zou kunnen overwegen een stukje te laten staan om in bloei te komen en zo als voedselbron voor de bijen te fungeren.

